

ירושלים, יום א', 12.3.44

בשעה 4:00 אחה"צ בא אלי שוייצר מהג'וינט ואמר לי שוואלדסאן, מאמריקן יזאיש קומיסטסי, בקש אותו לראות אותי ולספור לי שלום. ואלדסאן עזר לי הרבה בשעת הסטא והסתן עם הועד היהודי האמריקאני בנשיאותו של מוריס וורטהיים, ואם כי הוא מתנגד ל"לאומיות יהודית", הרי הוא ציוני בלבד, בכל אופן ציוני לא פחות מהטיפוס הרגיל בין טובי ציוני אמריקא.

לפי דברי שוייצר הוא מדוכא עכשיו לאחר הסינוי שחל בהנהגה בתכנית של הועד היהודי האמריקאני. הוא רוצה לבוא ארצה עוד לפני גמר המלחמה.

לדעתו של שוייצר אין כמעט יהודי באמריקא, שאינו רוצה בבנין ארץ-ישראל, אם כי בשאלה הפוליטית יש חילוקי דעות. כאשר הוא היה פה הוא הוזמן על ידי הנציב, מבלי שהוא פנה אליו. הביקור נתקיים בבוקר ונמשך כשעה. כמעט כל הזמן נתמס על ידי הנציב. הוא התאונן על היהודים בארץ, שהם חד-צדדיים, רואים רק את העניינים שלהם, ואינם רוצים לראות את הצד השני, כאותו הסוס העסור מסקפיים על פס עיניו, והוא אינו רואה מה שנעשה מימיו והנעשה משמאלו. יש אמנם יוצאים מן הכלל אחדים, ובין השמות נזכר שמו של דר'סגנס. הוא התאונן על חוסר קואופרציה מצד היהודים. הוא נאם בראש השנה, כל אחד הבין את נאוסו, אבל העתונות היהודית סרסה אותו וסילפה את דבריו. יש טירור בארץ ומחפיים עליו.

הוא דבר על היהודים בכלל, ואמר שבכל הארצות הוא יודע שהיהודים תרמו תרומה חשובה להתפתחות הכללית, אולם כאן בארץ היהודים ודאגים רק לעצמם. זו היא לדעתו מדיניות של התאבדות לדעת, כי היהודים מעמידים הכל על קלף אחד.

הוא שאל אותו על סאן-דומינגו ועל צורות ההתייחסות במקומות אחרים, האם גם היא בצורה קוליקסיביסטית או בצורה אחרת.

שווייצר ישהה בארץ עוד זמן קצר, מכאן הוא נוסע לאיסטאמבול, והוא חושב עוד לשוב הנה. הוא סלא התפעלות ספה שראה בארץ. הוא הבטיח לי לכתוב לוואלדמאן ולמסור לו את הדברים שאמרתי לו. הוא שאל אותי על הסצב ועל עתידנו הפוליטי. אמרתי לו איך נראה לנו הסצב כרובע ושעדיין אין לדבר על יבטול הספר הלבן, אם כי קשה להניח שהוא יתקיים ומדוע אנחנו בטוחים בנצחוננו הסופי. השיבותי לו על דברי הנציב. גכון שאין קואופרציה בינינו בהשגת הספר הלבן, אבל היתה וישנה קואופרציה - למרות הפרעות הממשלה - במאמץ המלחמה. ואשר לטירור - הממשלה עומדת בקשרים אמיצים עם המפלגה מסדרת את הענינים האלה, ואין לנו שום בסחון שמישהו בממשלה אינו מרוצה בפעולות אלו, ואם ישנו חימוי - ישנו מצד השטרם. ההבחנה שיהודים בארצות אחרות מביאים תועלת לארץ כולה וכאן היהודים דואנים רק לעצמם היא מנוכחת, וכל הרואה את הארץ אפילו מסעוף אורון יכול לעמוד על הברכה שהיהודים הביאו לארץ. בקשתיו למסור את הכרתי הנאסנה לוואלדמאן וגם על הסצב כפי שהוא שמע מה. לאחר שובו מקושטא חושב שווייצר להשאר בארץ זמן יותר רב.

=====